

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
_____ **В.Г. Горник**
_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ”**

освітній рівень Другий рівень вищої освіти

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма Територіальне управління та місцеве самоврядування

тип дисципліни Вибіркова

Київ – 2020 рік

Розробник: О.О. Шевченко, д.держ.упр., доцент, професор кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 17 листопада 2020 року № 5

Завідувач кафедри публічного
управління та економіки

С.О. Кравченко

Погоджено:
Гарант освітньої програми

О.Л. Євмешкіна

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	5	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	150		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	-	10
Семестр:	2	Практичні заняття:	-	-
Тижневe навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	1	Семінарські заняття:	-	6
самостійна робота:	9	Самостійна робота:	-	134
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою alex_shevchenko_61@ukr.net.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Основи публічного управління Політика в публічному управлінні Публічна служба Право в публічному управлінні	Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні Реформи держави та суспільства Адміністративний менеджмент

Мета вивчення дисципліни:

Формування у студентів системи знань щодо керівництва та лідерства на публічній службі, вмінь та навичок ефективно використовувати ці знання у практичній діяльності.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 3. Здійснювати діяльність на публічній службі згідно з ідеологією служіння суспільству, уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН 6. Проектувати реформи у різних сферах та галузях суспільного життя, розробляти шляхи їх реалізації, виявляти недоліки та помилки в управлінні реформами, надавати рекомендації щодо їх усунення.

ПРН 13. Організувати діяльність органу публічної влади та його підрозділів, управляти персоналом, впливати на підлеглих, представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення

дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК2. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо	ПРН 3	ПРН 3	ПРН 3	ПРН 3
Фахові компетентності (ФК)				
ФК 11. Здатність до лідерства і управління змінами при здійсненні суспільних та державних реформ	ПРН 6	ПРН 6		ПРН 6
ФК 17. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти	ПРН 3 ПРН 13	ПРН 3 ПРН 13	ПРН 3 ПРН 13	ПРН 3 ПРН 13
ФК 18. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними	ПРН 3 ПРН 13	ПРН 3 ПРН 13	ПРН 3 ПРН 13	ПРН 3 ПРН 13

Зміст навчальної дисципліни**Розділ 1. Теоретичні засади керівництва та лідерства на публічній службі****Тема 1.1. Понятійний апарат керівництва та лідерства на публічній службі**

Поняття керівництва та лідерства, їх основні характеристики та відмінності між ними. Особливості керівництва та лідерства на публічній службі. Пов'язані поняття (керівник, лідер, влада, вплив, авторитет, імідж тощо). Основні управлінські ролі керівника у органі публічної влади. Функції лідера в організації або групі. Умови успішного лідерства керівника.

Тема 1.2. Основні класифікації та теорії лідерства

Типологія лідерства Макса Вебера. Типологія лідерства Г.Лассуелла. Класифікація лідерства відповідно до основних його концепцій. Сучасні класифікації лідерства. Політичне та управлінське лідерство. Харизматична теорія лідерства ("теорія рис"). Особистісні характеристики ефективних лідерів. Ситуаційна теорія лідерства. Чинники ситуації, що впливають на лідерство. Групова (синтетична) теорія лідерства. Взаємодія лідера з групою.

Розділ 2. Закони і принципи психології управління та їх використання у діяльності керівника

Тема 2.1. Закони психології управління та їх врахування керівниками на публічній службі

Понятійний апарат психології управління. Основні завдання психології управління. Поняття закону психології управління. Закон подолання комплексу неповноцінності. Закон оперантного навчання. Закон непрямого навчання. Закон інваріантності структури діяльності. Закон неадитивного формування професійної діяльності. Закон невизначеності відгуку. Закон підвищення потреб в онтогенезі. Закон ієрархічної будови мотиваційної сфери. Закон оптимуму мотивації. Закон персональних відстаней. Закон неадекватності відображення людини людиною. Потреби, можливості та способи врахування законів психології управління в діяльності керівників у органах публічної влади.

Тема 2.2. Використання принципів психології управління керівниками в органах публічної влади.

Поняття принципу психології управління. Загальні та галузеві принципи. Принцип єдності свідомості й діяльності. Принцип гуманізму. Принцип активності. Принцип гласності. Принцип співвідношення повноважень та відповідальності. Принцип зворотного зв'язку. Принцип єдиноначальності. Принцип делегування повноважень. Принцип діапазону керівництва. Потреби, можливості та способи врахування принципів психології управління керівниками у органах публічної влади.

Розділ 3. Стилі лідерства в публічному управлінні

Тема 3.1. Поняття стилю лідерства в публічному управлінні, автократичний, демократичний і ліберальний стилі

Стиль лідерства як складова взаємодії керівника з підлеглими. Основні характеристика стилю лідерства. Поняття автократичного, демократичного і ліберального стилю, їх основні переваги та недоліки. Можливості застосування та умови дієвості зазначених стилів лідерства у публічному управлінні.

Тема 3.2. Альтернативні класифікації стилів лідерства та їх використання керівниками в публічному управлінні

Чотири стилі лідерства Р.Лікерта. "Управлінська ґратка" Р.Блейка і Дж.Мутон. Ситуаційна модель лідерства Ф.Фідлера, підхід Т.Мітчела і Р.Хауса "шлях – мета", теорія життєвого циклу П.Херсі та К.Бланшара. Модель прийняття рішень В.Врума-Ф.Ітона. "Матриця фон Манштейна". Можливості застосування та умови дієвості зазначених стилів лідерства у публічному управлінні.

Розділ 4. Мотивація на публічній службі

Тема 4.1. Понятійний апарат і теоретичні засади мотивації на публічній службі

Поняття мотиву та мотивації. Мотивація як внутрішня характеристика людини. Мотивація як функція управління. Пов'язані поняття (стимули, потреби, інтереси, цінності, світогляд тощо). Змістовні та процесуальні теорії мотивації. Теорія потреб А.Маслоу. Теорія потреб М.Туган-Барановського. Теорія набутих потреб Д.МакКлелланда. Теорія існування, зв'язку та зростання К.Альдерфера. Теорія двох чинників Ф.Герцберга. Теорія очікувань В.Врума. Теорія справедливості Д.Адамса. Теорія Л.Портера - Е.Лоулера.

Тема 4.2. Методи мотивації та механізми їх використання в органах публічної влади

Поняття методу мотивації. Методи мотивації через прямі грошові винагороди. Методи мотивації через непрямі грошові винагороди. Методи мотивації через негрошові винагороди, пов'язані з умовами праці (робочим середовищем). Методи мотивації через негрошові винагороди, пов'язані з характером та змістом праці. Позитивна та негативна мотивація працівників. Механізми мотивації на публічній службі. Формування дієвої системи мотивації працівників органу публічної влади.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні засади керівництва та лідерства на публічній службі					
Тема 1.1. Понятійний апарат керівництва та лідерства на публічній службі	14	2			12
Тема 1.2. Основні класифікації та теорії лідерства	16	2			14
Разом за розділом 1	30	4			26
Розділ 2. Закони і принципи психології управління та їх використання у діяльності керівника					
Тема 2.1. Закони психології управління та їх врахування керівниками на публічній службі	20	2			18
Тема 2.2. Використання принципів психології управління керівниками в органах публічної влади.	20			2	18
Разом за розділом 2	40	2		2	36
Розділ 3. Стили лідерства в публічному управлінні					
Тема 3.1. Поняття стилю лідерства в публічному управлінні, автократичний, демократичний і ліберальний стилі	20	2			18
Тема 3.2. Альтернативні класифікації стилів лідерства та їх використання керівниками в публічному управлінні	20			2	18
Разом за розділом 3	40	2		2	36
Розділ 4. Мотивація на публічній службі					
Тема 4.1. Понятійний апарат і теоретичні засади мотивації на публічній службі	20	2			18
Тема 4.2. Методи мотивації та механізми їх використання в органах публічної влади	20			2	18
Разом за розділом 4	40	2		2	36
Залік				2	
Усього годин	150	10		6	134

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських занять

Тема 2.2. Використання принципів психології управління керівниками у органах публічної влади

1. Основні завдання психології управління.
2. Поняття закону психології управління.
3. Закон подолання комплексу неповноцінності.

4. Закон оперантного навчання.
5. Закон непрямого навчання.
6. Закон інваріантності структури діяльності.
7. Закон неадитивного формування професійної діяльності.
8. Закон невизначеності відгуку.
9. Закон підвищення потреб в онтогенезі.
10. Закон ієрархічної будови мотиваційної сфери.
11. Закон оптимуму мотивації.
12. Закон персональних відстаней.
13. Закон неадекватності відображення людини людиною.
14. Потреби, можливості та способи врахування законів психології управління в діяльності керівників у органах публічної влади.

Тема 3.2. Альтернативні класифікації стилів лідерства та їх використання керівниками в публічному управлінні

1. Поняття автократичного, демократичного і ліберального стилю, їх основні переваги та недоліки.
2. Можливості застосування та умови дієвості зазначених стилів лідерства у публічному управлінні.

Тема 4.2. Методи мотивації та механізми їх використання у органах публічної влади

1. Поняття методу мотивації.
2. Методи мотивації через прямі грошові винагороди.
3. Методи мотивації через непрямі грошові винагороди.
4. Методи мотивації через негрошові винагороди, пов'язані з умовами праці (робочим середовищем).
5. Методи мотивації через негрошові винагороди, пов'язані з характером та змістом праці.
6. Позитивна та негативна мотивація працівників.
7. Механізми мотивації на публічній службі.
8. Формування дієвої системи мотивації працівників органу публічної влади.

4.2. Матеріали для самоконтролю

Самостійна робота слухача у межах навчальної дисципліни "Керівництво та лідерство на публічній службі" передбачає написання та презентацію ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів та обдумування слухачем питань відповідно до обраної тематики. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі практичні рекомендації. Творча робота повинна бути підготовлена слухачем індивідуально. Вона надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві, а її результати презентуються під час семінарського заняття за відповідною тематикою у формі короткої доповіді (3-4 хв.) та відповідей на поставлені запитання.

Творча робота має висвітлювати:

- основні теоретичні положення за обраною темою;
- практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування;
- висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження;
- перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Творча робота має бути оформлена як документ Microsoft Word формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний

аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: узагальнити теоретичні напрацювання за напрямом, що розглядається, оцінити їх прикладне значення, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-15 сторінок. Обов'язковою вимогою є чітке посилання на джерела інформації. У творчій роботі мають бути обов'язково викладені авторські висновки та пропозиції.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Поняття "керівництво", "лідерство", "керівник", "лідер": загальна характеристика та порівняльний аналіз.
2. Поняття "влада", "вплив", "авторитет", "імідж": порівняльний аналіз.
3. Основні особливості керівництва та лідерства на публічній службі в умовах сучасної України.
4. Авторитет та імідж керівника в органі публічної влади.
5. Способи формування авторитету та іміджу сучасного керівника в органі публічної влади.
6. Міжособистісні ролі керівника у органі публічної влади.
7. Інформаційні ролі керівника у органі публічної влади.
8. Ролі керівника у органі публічної влади щодо прийняття рішень.
9. Представницька, стратегічна та кадрова функції керівника-лідера у органі публічної влади.
10. Харизматична та контрольна функції керівника-лідера у органі публічної влади.
11. Мотиваційна та експертна функції керівника-лідера у органі публічної влади.
12. Умови успішного лідерства керівника на публічній службі.
13. Механізми саморозвитку керівника на публічній службі.
14. Харизматичні лідери у сучасній Україні: загальна характеристика.
15. Основні ситуаційні чинники лідерства на публічній службі.
16. Раціонально-легальне та традиційне лідерство в умовах сучасної України.
17. Лідерство державних службовців вищого рівня: загальна характеристика та проблеми формування.
18. Профілі професійної компетентності сучасних керівників на публічній службі.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Умови успішного лідерства керівника на публічній службі.
2. Механізми саморозвитку керівника на публічній службі.
3. Харизматичні лідери у сучасній Україні: загальна характеристика.
4. Основні ситуаційні чинники лідерства на публічній службі.
5. Раціонально-легальне та традиційне лідерство в умовах сучасної України.
6. Лідерство державних службовців вищого рівня: загальна характеристика та проблеми формування.
7. Профілі професійної компетентності сучасних керівників на публічній службі.
8. Типологія лідерів згідно з теорією К.Юнга та її використання на публічній службі.

Перелік тем творчих робіт до розділу 3

1. Стиль лідерства як складова взаємодії керівника з підлеглими.
2. Основні характеристика стилю лідерства.
3. Поняття автократичного, демократичного і ліберального стилю, їх основні переваги та недоліки.

4. Можливості застосування та умови дієвості зазначених стилів лідерства у публічному управлінні.
5. Чотири стилі лідерства Р.Лікерта.
6. "Управлінська ґратка" Р.Блейка і Дж.Мутон.
7. Ситуаційна модель лідерства Ф.Фідлера, підхід Т.Мітчела і Р.Хауса "шлях – мета", теорія життєвого циклу П.Херсі та К.Бланшара.
8. Модель прийняття рішень В.Врума-Ф.Ітона.
9. "Матриця фон Манштейна". Можливості застосування та умови дієвості зазначених стилів лідерства у публічному управлінні.

Перелік тем творчих робіт до розділу 4

1. Поняття мотиву та мотивації.
2. Мотивація як внутрішня характеристика людини.
3. Мотивація як функція управління.
4. Пов'язані поняття (стимули, потреби, інтереси, цінності, світогляд тощо).
5. Змістовні та процесуальні теорії мотивації.
6. Теорія потреб А.Маслоу.
7. Теорія потреб М.Туган-Барановського.
8. Теорія набутих потреб Д.МакКлелланда.
9. Теорія існування, зв'язку та зростання К.Альдерфера.
10. Теорія двох чинників Ф.Герцберга.
11. Теорія очікувань В.Врума.
12. Теорія справедливості Д.Адамса.
13. Теорія Л.Портера - Е.Лоулера.

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття "керівництво", "лідерство", "керівник", "лідер", їх основні характеристики.
2. Спільне та відмінне між керівником та лідером.
3. Особливості керівництва та лідерства на публічній службі.
4. Поняття "влада", "вплив", "авторитет", "імідж", їх зв'язок з керівництвом і лідерством.
5. Авторитет та імідж керівника в органі публічної влади.
6. Міжособистісні ролі керівника у органі публічної влади.
7. Інформаційні ролі керівника у органі публічної влади.
8. Ролі керівника у органі публічної влади, пов'язані з прийняттям рішень.
9. Представницька, стратегічна та кадрова функції лідера у організації або групі.
10. Харизматична та контрольна функції лідера у організації або групі.
11. Мотиваційна та експертна функції лідера у організації або групі.
12. Умови успішного лідерства керівника.
13. Типологія лідерства М.Вебера.
14. Порівняльна характеристика традиційного, харизматичного і раціонально-легального лідерства.
15. Типологія лідерства Г.Лассуелла.
16. Лідерство як центр групових процесів;
17. Лідерство як прояв особистих рис;
18. Лідерство як мистецтво досягнення згоди;
19. Лідерство як дія і поведінка;
20. Лідерство як інструмент досягнення цілей;

21. Лідерство як взаємодія;
22. Лідерство як вміння переконувати;
23. Лідерство як здійснення впливу;
24. Лідерство як відносини влади;
25. Лідерство як диференціація ролей;
26. Лідерство як ініціація або введення структури.
27. Політичне лідерство: загальна характеристика.
28. Основні типи політичних лідерів.
29. Управлінське лідерство: загальна характеристика.
30. Політичне та управлінське лідерство: спільне та відмінне.
31. Харизматична теорія лідерства ("теорія рис").
32. Особистісні риси, що свідчать про високий лідерський ресурс особистості.
33. Шість основних характеристик, притаманних харизматичному лідеру, за

М.Гантером.

34. Ситуаційна теорія лідерства.
35. Чинники ситуації, що впливають на лідерство.
36. Групова (синтетична) теорія лідерства.
37. Основні поняття психології управління.
38. Поняття закону психології управління.
39. Закон подолання комплексу неповноцінності.
40. Закон оперантного навчання.
41. Закон непрямого навчання.
42. Закон інваріантності структури діяльності.
43. Закон неадитивного формування професійної діяльності.
44. Закон невизначеності відгуку.
45. Закон підвищення потреб в онтогенезі.
46. Закон ієрархічної будови мотиваційної сфери.
47. Закон оптимуму мотивації.
48. Закон персональних відстаней.
49. Закон неадекватності відображення людини людиною.
50. Врахування законів психології управління в діяльності керівників у органах публічної влади.
51. Поняття принципу психології управління.
52. Принцип єдності свідомості й діяльності.
53. Принцип гуманізму.
54. Принцип активності.
55. Принцип гласності.
56. Принцип співвідношення повноважень та відповідальності.
57. Принцип зворотного зв'язку.
58. Принцип єдиноначальності.
59. Принцип делегування повноважень.
60. Принцип діапазону керівництва.
61. Врахування принципів психології управління керівниками у органах публічної влади.
62. Поняття стилю лідерства.
63. Авторитарний стиль лідерства, його переваги та недоліки.
64. Демократичний стиль лідерства, його переваги та недоліки.
65. Ліберальний стиль лідерства, його переваги та недоліки.
66. Авторитарний і демократичний стиль лідерства: порівняльна характеристика.
67. Ліберальний і демократичний стиль лідерства: порівняльна характеристика.
68. Можливості застосування та умови дієвості авторитарного стилю лідерства у публічному управлінні.

69. Можливості застосування та умови дієвості демократичного стилю лідерства у публічному управлінні.
70. Можливості застосування та умови дієвості ліберального стилю лідерства у публічному управлінні.
71. Чотири стилі лідерства Р.Лікерта.
72. "Управлінська ґратка" Р.Блейка і Дж.Мутон.
73. Ситуаційна модель лідерства Ф.Фідлера.
74. Підхід Т.Мітчела і Р.Хауса "шлях – мета".
75. Теорія життєвого циклу П.Херсі та К.Бланшара.
76. Модель прийняття рішень В.Врума-Ф.Їтона.
77. "Матриця фон Манштейна".
78. Поняття мотиву та мотивації.
79. Основні групи мотивів трудової діяльності.
80. Мотиви та стимули.
81. Потреби, інтереси та цінності як джерело формування мотивів.
82. Мотивація як внутрішня характеристика людини.
83. Процес формування мотивації у людини.
84. Мотивація як функція управління.
85. Основні етапи здійснення мотивації як функції управління.
86. Змістовні та процесуальні теорії мотивації: загальна характеристика.
87. Теорія потреб Абрахама Маслоу.
88. Теорія потреб Михайла Туган-Барановського.
89. Теорія набутих потреб Девіда МакКлелланда.
90. Теорія існування, зв'язку та зростання Клейтона Альдерфера.
91. Теорія двох чинників Фредеріка Герцберга.
92. Теорія очікувань Віктора Врума.
93. Теорія справедливості Джона Адамса.
94. Теорія Лімана Портера - Едварда Лоулера.
95. Поняття методу мотивації.
96. Основні групи методів мотивації.
97. Методи мотивації через прямі грошові винагороди.
98. Методи мотивації через непрямі грошові винагороди.
99. Методи мотивації через негрошові винагороди, пов'язані з умовами праці.
100. Методи мотивації через негрошові винагороди, пов'язані з характером та змістом праці.
101. Негативна мотивація працівників.
102. Механізми мотивації на публічній службі.
103. Особливості формування дієвої системи мотивації працівників органу публічної влади.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки на відповідні семінари аспірант не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Заочна форма навчання

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1	Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4			
ТР1	С2.2	ТР2	С3.2	ТР3	С4.2	ТР4	30	100
10	10	10	10	10	10	10		

С2.2,... С4.2 – семінари до тем розділів

ТР1 ... ТР4 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Державна служба : підручник : у 2 т. / редкол.: Ю. В. Ковбасюк, О. Ю. Оболенський, С. М. Серьогін та ін. - К. : Одеса : НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.
2. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К. : НАДУ, 2011. Т. 6 : Державна служба. 2011. 524 с.
3. Корнієнко В. О. Ефективність політичного лідера: критерії та механізми реалізації в сучасній Україні : монографія / В. О. Корнієнко, І. Д. Похило. Вінниця : ВНТУ, 2009. 140 с.
4. Кукуленко-Лук'янець І. В. Психологія управління : навч.-метод. посіб. / І.В. Кукуленко-Лук'янець. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. 140 с.
5. Михненко А. М. Лідерство та управлінська еліта : навч. посіб. / А. М. Михненко, Н. Т. Гончарук, Е. М. Макаренко. К.: НАДУ, 2011. 292 с.
6. Пахарев А. Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні : навч. посіб. / А. Д. Пахарев. К. : Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 182 с.
7. Політичне лідерство: навч. посіб. / за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко. К.: НАДУ, 2013. 300 с.
8. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів; за заг. ред. І. Ібрагімової. К. : Проект "Реформа управління персоналом на державній службі в Україні", 2012. 400 с.
9. Ходаківський Є. І. Психологія управління : підруч. К.: Центр учбової літератури, 2011. 664 с.

Додаткові

1. Бакуменко В. Д. Державне управління : курс лекцій / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. 536 с.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко,

Ю. П. Сурмін та ін. К.: Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.

3. Сурай І. Г. Формування та розвиток еліти в державному управлінні: історія, методологія, практика : монографія / І. Г. Сурай. К. : ЦП "КОМПРИНТ", 2012. 332 с.

4. Якубовська С. С. Психологія управління : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2010. 360 с.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>

2. Національна академія державного управління при Президентові України. – <http://www.academy.gov.ua>

3. Національне агентство України з питань державної служби. – <http://www.nads.gov.ua>

4. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>

5. Реформи в Україні. Реформа державного управління. – <http://reforms.in.ua/ua/reformy/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>

6. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/control>

7. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського союзу. – <http://www.center.gov.ua>